

การศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ
อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

Study of Guidelines for Developing a Career in Mushroom Cultivation in
Ban Phue Noi Community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District,
Surin Province

ปรเมษฐ์ สีจันทา^{1*}, รวีวรรณ ตามสันเทียะ¹, จักรพันธ์ เสาร์ทอง¹, วันชัย สุขตาม¹ และ จิรายุ ทรัพย์สิน¹

Paramest Seejanta^{1*}, Raweewan Tamsanthia¹, Chakkapan Saothong¹, Wanchai Suktam¹, and Jirayu Supsin¹

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์¹

Faculty of Humanities and Social Science, SurindraRajabhat University¹

*Corresponding author, e-mail: seejantaparamest@gmail.com

วันที่รับบทความ: 29 ธันวาคม 2566; วันแก้ไขบทความ: 1 กุมภาพันธ์ 2567; วันตอบรับบทความ: 27 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จำนวน 256 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และค่าแจกแจงแบบที ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้เพาะเห็ดนางฟ้า และประชาชนในชุมชน จำนวน 16 คน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ สังเคราะห์เป็นประเด็นร่วมหรือประเด็นหลัก อภิปรายเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของประชาชน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางการพัฒนาอาชีพ พบว่า ด้านการผลิต ใช้วัสดุจากธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนในการผลิต ด้านรายได้ สมาชิกกลุ่ม มีรายได้จากอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าและมีการวางแผนการใช้จ่าย ด้านการตลาด มีหน่วยงานในชุมชนให้การสนับสนุนการทำการเกษตร ด้านการวางแผน มีการวางแผนในการจำหน่าย ด้านงบประมาณ มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการทำการเพาะปลูก มีการทำสถานที่โรงเรือนวัสดุหั่วเชื้อ และด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพเพาะเห็ดนางฟ้าให้มีบทบาทมากขึ้น และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างเครือข่าย

คำสำคัญ: การพัฒนาอาชีพ การเพาะเห็ดนางฟ้า บ้านผือน้อย จังหวัดสุรินทร์

Abstract

The objectives of this study were: 1. to study the level of public opinion on the development of the fairy mushroom cultivation career of the Ban Phue Noi community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province. 2. To compare the public's opinions on the development of the mushroom cultivation career, and the cultivation of fairy mushrooms in the Ban Phue Noi community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province. 3. To study guidelines for career development in the cultivation of fairy mushrooms in the Ban Phue Noi community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province. The research used mixed methods. The quantitative research used questionnaires to collect data from 256 people, and the statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, variance, and t-distribution value. The qualitative research used in-depth interviews with key informants by selecting specifically, including the village headman, assistant village headman, a group of mushroom growers, and 16 people in the community. Data was analyzed by content analysis, categorize, and synthesize into common points or main points for discussing the content. The results of the research found that 1) the overall level of public opinion was at a high average level. When considering each aspect, it was found that the level of public opinion in all 6 areas was at a high average level in all aspects. 2) The results of comparing public opinions found that people with age, occupation, status and average monthly income have different opinions on career development overall not different. As for people of different genders and educational levels, the opinions on career development were overall different in statistics significant at the 0.05 level. 3) Career development guidelines found that on the production side, natural materials were used to reduce production costs. On the income side, group members had income from their career in mushroom cultivation and had plans. In terms of marketing, there were agencies in the community to support agriculture, and planning for distribution. In terms of budget, there was a sufficient budget for cultivation. There was a place to build a greenhouse for living materials and organizational culture. Promote and support professional groups for cultivating fairy mushrooms to play a greater role, and activities related to career group development projects to create a network.

Keywords: Career Development, Cultivation of Fairy Mushrooms, Ban Phue Noi, Surin Province

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้เกิดการยกระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาสู่การพัฒนาแบบองค์รวมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง นั่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนชุมชน (สำนักงานประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา, 2556 : 23) ส่งผลให้เกิดความร่วมมือของ

กลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่มีบริบทคล้ายกัน ในการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบเศรษฐกิจระดับภูมิภาค สำหรับกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รวมกันเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้กำหนดทิศทางความร่วมมือที่แน่นชัดที่จะต้องเดินไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งถือเป็นเพียงหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียนภายใต้กฎบัตรอาเซียนความร่วมมือกันดังกล่าวถือเป็นแนวทางหนึ่งที่ น่าจะสามารถช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพราะในระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ แต่ละพื้นที่มีวิสาหกิจ ชุมชนอยู่เป็นจำนวนมาก กระจายอยู่ทั่วประเทศและกำลังมีแนวโน้มเติบโตมากขึ้นทุกปี รัฐบาลไทยให้ความสำคัญของ วิสาหกิจชุมชนมานานแล้ว (นฤมล พึ่งกิจ และคณะ, 2559 : 203)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพในชุมชน พบว่า มีแนวคิดที่สำคัญ ๆ ได้แก่ 1) แนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาที่มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และยั่งยืน แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพได้ โดยเน้นให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการเพาะ ปลูกอย่างถูกต้อง โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายและราคาถูก เช่น วัสดุเหลือใช้จากการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนในปริมาณมาก มาใช้เพื่อการเพาะปลูกได้ (สรารุณ อธิวัตรปัญญา และคณะ, ม.ป.ป. : 40 - 41) 2) แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาชนบท เป็นแนวคิดการพัฒนาที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างเป็นระบบ แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพ ได้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการเพาะปลูก มีการแบ่งหน้าที่ให้มีความรับผิดชอบตามความ ถนัดของแต่ละคน มีกฎระเบียบชัดเจน ใช้ระบบคุณธรรม หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคงและ ความเป็นกลาง (อริญญา อุดลย์เดช, 2556 : 36) 3) แนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศ เป็นแนวคิดที่เน้นการเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบนิเวศ แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพได้ โดยเน้นการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาระบบนิเวศของเห็ด ปลูก ดิน และพืชพรรณต่าง ๆ และจัดการให้เหมาะสมเพื่อให้สามารถได้อาหารขึ้นเลิศที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ (BIOTHA Editorial Team, 2563)

จังหวัดสุรินทร์ มีการแบ่งเขตการปกครองตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็น 17 อำเภอ 158 ตำบล 2,128 หมู่บ้าน ชุมชน 41 ชุมชน องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 1 แห่ง เทศบาล ตำบล 27 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 144 แห่ง (สำนักงานจังหวัดสุรินทร์, 2564 : 7) และจังหวัด สุรินทร์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีกลุ่มวิสาหกิจเป็นจำนวนมาก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565) โดยประชาชนของหมู่บ้าน ผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มีครัวเรือนทั้งหมด 140 หลังคาเรือน ประชากรทั้งสิ้น 708 คน จำแนกเป็นชาย 346 คน และหญิง 362 คน ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง รับราชการ ประกอบธุรกิจ การค้า ประชาชนมีรายได้ไม่น้อยปัจจุบัน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ, 2564 : 3 - 6) ประวัติศาสตร์ปู ตา ปู่จำเริญ ยาเพ็ญศรี ได้อพยพมาจากบ้านหนองฮือ ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านผือ ก่อนที่จะแยกมาเป็นบ้านผือน้อย ในปัจจุบัน เพราะที่นี้มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์นั่นก็คือหนองผือ พอตั้งถิ่นฐานมาได้สักพักชาวบ้านก็ได้บอกให้ปู่จำเริญ กับย่าเพ็ญศรีตั้งศาลปู่ตาขึ้นมา เพราะเป็นความเชื่อเพื่อจะได้เป็นที่กราบไหว้ สักการบูชา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับ คนในชุมชน ปู่จำเริญและย่าเพ็ญศรีจึงได้ตั้งศาลปู่ตาขึ้นมาตามคำเรียกร้องของชาวบ้านได้อยู่มานถึงปัจจุบัน และมีชื่อ ศาลปู่ตาว่า เจ้าปู่ตาลงจำเริญคู่บ้าน เจ้าย่ายาเพ็ญศรี เป็นชื่อตามคนที่ตั้งศาลปู่ตาขึ้นมา ศาลปู่ตานี้เป็นที่กราบ ไหว้ สักการบูชา ของชุมชนบ้านผือน้อยและมีการเซ่นไหว้ 2 ครั้งต่อปี ๆ ในวันขึ้น 3 ค่ำเดือน 3 และวันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 ประเพณีในหมู่บ้าน ได้แก่- บุญข้าวจี - บุญข้าวสาก จากการลงพื้นที่สำรวจของคณะผู้วิจัยและทำการวิเคราะห์ สถานการณ์ของชุมชน (ดังภาพที่ 1) พบว่า ศักยภาพของชุมชน มีการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าภายในชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มีการแบ่งปันสิ่งของผลิตผลทางการเกษตรอย่างเช่นเห็ด หากเพียงพอต่อ การขายแล้วก็จะแบ่งปันให้บ้านเรือนเคียงเพื่อนำไปบริโภค และหากมีงานส่วนรวมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ประชาชนจะให้

ความร่วมมือเป็นอย่างดี สิ่งที่ต้องพัฒนาภายในชุมชน การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรือน พื้นที่เพาะเห็ดนางฟ้า หรือพื้นที่ทำการเก็บเชื้อเห็ดเพื่อป้องกันการเกิดโรค และควรมีการดูแลการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้กระทบ ต่อผลผลิตหากให้น้ำมากจนเกินไปอาจทำให้ก้อนเห็ดขึ้นเชื้อราได้

ภาพที่ 2 การเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าภายในชุมชนบ้านผิอน้อย
ที่มา: ประเมษฐ์ สีจินทา และคณะ (2566)

ดังนั้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ประชาชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการ พัฒนาอาชีพของประชาชนสู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืน และด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงนับว่าเป็นความ จำเป็นที่ต้องมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และ นำเสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัด สุรินทร์ โดยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างไรบ้าง และมีปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะใดเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อความ “อยู่เย็นเป็นสุข” ของ ประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลและปรากฏการณ์ในเชิงลึกพื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ ชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เจริญปริมาณ คือ ประชากร ได้แก่ ประชาชนในชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 708 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ, 2564 : 3) ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรในชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 256 ราย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากน้อยตามสัดส่วนของประชาชน ซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ 0.05

1.2 เจริญคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประชาชนในชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 16 คน โดยผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 เชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Qualitative Research) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็น และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

2.2 เชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ

การตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอ ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มเติมข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและรัดกุมยิ่งขึ้น

2. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยการจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยจากตัวแทนชุมชนทั้ง 3 หมู่บ้าน ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เชิงปริมาณ คือ นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยลงไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.2 เชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เชิงปริมาณ คือ นำผลของข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่เลือกใช้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และค่าแจกแจงแบบที่

4.2 เชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นร่วมหรือประเด็นหลัก และอภิปรายเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชน บ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย
(n = 256)

การพัฒนาอาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการผลิต	4.27	0.490	มาก
ด้านรายได้	4.26	0.449	มาก
ด้านการตลาด	4.39	0.494	มาก
ด้านการวางแผน	4.30	0.513	มาก
ด้านงบประมาณ	4.36	0.502	มาก
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.42	0.530	มาก
ภาพรวม	4.33	0.306	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชน บ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.306) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้า ด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นด้านที่มีระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.530) รองลงมา คือ ด้านการตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.494) ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.861) ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.513) ด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.490) ตามลำดับ และสุดท้าย คือด้านรายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.449)

2. สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ค่าทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	t – test	0.000*	✓	-
2	อายุ	F – test	0.810	-	✓
3	สถานภาพ	F – test	0.376	-	✓
4	ระดับการศึกษา	F – test	0.001*	✓	-
5	อาชีพ	F – test	0.766	-	✓
6	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F – test	0.180	-	✓

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
6. ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

- 3.1 ด้านการผลิต พบว่า ใช้วัสดุอุปกรณ์จากธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนในการผลิต มีการดูแลเอาใจใส่ในการเพาะเห็ดนางฟ้า โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียม สถานที่โรงเรือน วัสดุหั่วเชื้อ และ อื่น ๆ
- 3.2 ด้านรายได้ พบว่า มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าเพิ่มขึ้น มีการวางแผนการใช้จ่ายเองและจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอมีการออมทรัพย์เดือนละ 500 บาท และมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ โดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์
- 3.3 ด้านการตลาด พบว่า มีหน่วยงานในชุมชน ให้การสนับสนุนในการผลิตเพื่อให้ได้คุณภาพ โดยทำความรู้จักกับผู้ที่ทำการค้าเกี่ยวกับพืชผลการเกษตรโดยตรง
- 3.4 ด้านการวางแผน พบว่า มีการวางแผนในการจำหน่าย ขั้นตอนตั้งแต่การปลูก การกำหนดเวลาของผลผลิต และการคาดการณ์วันเวลา และ การจำหน่ายสินค้ามีการวางแผน และต้องศึกษาความต้องการ
- 3.5 ด้านงบประมาณ มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการทำการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้า มีการทำสถานที่โรงเรือน วัสดุหั่วเชื้อ และ อื่น ๆ ในการเพาะเห็ดนางฟ้า ทำให้ประชาชนมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของเห็ด
- 3.6 ด้านวัฒนธรรมองค์กร พบว่า มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพของประชาชน การสร้างเครือข่าย และการทัศนศึกษาดูงานต่างพื้นที่ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เข้ากับกลุ่มอาชีพของประชาชน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชน บ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา แตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาอาชีพ ควรลดต้นทุนในการผลิต และมีการดูแลเอาใจใส่ในทุกกระบวนการผลิต ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายและจัดทำบัญชี หน่วยงานในชุมชนควรส่งเสริมให้รู้จักผู้ประกอบการด้านพืชผลการเกษตรโดยตรง ควรวางแผนในการจำหน่าย ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้า และงบประมาณในการต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า และควรมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอาชีพของประชาชน การสร้างเครือข่าย และศึกษาดูงาน

2. อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตามกรอบการพัฒนาอาชีพอาชีพ 6 ด้าน ของชุมชนบ้านผิอน้อย ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ อภิปรายผล เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการผลิต โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนมุ่งเน้นและส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้แก่ประชาชนอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไตรรัตน์ มาศตฤเวช และคณะ (2564 : 6 - 7) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาการเพาะเห็ดฟาร์มและเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการเพาะเห็ดฟาร์ม ผลการศึกษาพบว่า 1) วิธีการเพาะเห็ดฟาร์ม มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้ การเลือกสายพันธุ์เห็ด จากทั้งหมด 10 กว่าสายพันธุ์ โดยเลือกให้ตรงกับความต้องการของตลาด การเพาะเห็ดเพาะโดยวิธีการทำก้อนเชื้อเห็ด การดูแลเห็ดโดยการรดน้ำ และการเก็บเห็ดโดยวิธีการดึงด้วยมือ

2. ด้านรายได้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนมุ่งเน้นและส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักและให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวิศ สาคริก และ ปันนดา จันทรสุกรี (2561 : 63 - 64) กล่าวว่า การรวมตัวของกลุ่มจะก่อให้เกิดปัจจัยการผลิต การแปรรูป ธุรกิจเกษตร การส่งเสริมอาชีพเกษตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้กิจกรรมของกลุ่มดังกล่าว จะส่งผลให้เกิดการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก

3. ด้านการตลาด โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดจำหน่ายภายในชุมชน มีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และมีสินค้าจำหน่ายอย่างต่อเนื่องและตลอดทั้งปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญญา อุดลย์เดช (2556 : 50) ได้บริหารจัดการการตลาดให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้ การ

กำหนดราคาสินค้า จะกำหนดราคาจากต้นทุน ฤดูกาล และราคากลางของตลาดขายส่ง ส่วนสถานที่จำหน่ายแบ่งออกเป็นตลาดหลัก ตลาดรอง ตลาดสด รวมไปถึงงานแสดงสินค้า ส่วนการส่งเสริมการตลาดอาศัยการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการบอกต่อของลูกค้า สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

4. ด้านการวางแผน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ครอบคลุมการวางแผนในการจำหน่าย ขั้นตอนตั้งแต่การปลูก การกำหนดเวลาของผลผลิต และการคาดการณ์วันเวลา และ การจำหน่ายสินค้ามีการวางแผน และต้องศึกษาความต้องการของกลุ่ม อันเป็นการบริหารจัดการกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยญา อุดุลย์เดช (2556 : 69) ได้ศึกษาการบริหารจัดการซึ่งทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโค้งเรื่องประสบความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประสบความสำเร็จ ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารจัดการการผลิต การบริหารจัดการการตลาด การบริหารจัดการการเงินและบัญชี และการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

5. ด้านงบประมาณ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดหาทรัพยากรการเงินให้กับชุมชนอย่างชัดเจน มีแผนการใช้ต้นทุนอย่างคุ้มค่า และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างง่ายและตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ อธิระปัญญา และคณะ (ม.ป.ป : 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลผลิตและคุณค่าทางอาหารของเห็ดฟางที่ได้จากการนำวัสดุเหลือใช้จากการทำการเกษตร จะเห็นว่าการใช้วัสดุเหลือใช้ช่วยเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนให้กับเกษตรกรภายในชุมชน ซึ่งเป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าเพื่อเกษตรกร

6. ด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีวิธีการจัดการบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วมที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยญา อุดุลย์เดช (2556 : 36) ที่มีวัฒนธรรมองค์กรในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณธรรม หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคงและความเป็นกลาง

อภิปรายผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะยังขาดต้นทุนการผลิตอยู่ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มยังไม่พร้อมที่จะเพาะเห็ดนางฟ้า หรือเน้นให้ความสำคัญกับกลุ่มกลางคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวิศ สาคริก และ ปณินดา จันทรสุกรี (2561 : 78) กล่าวว่า เพศชายมีรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเพศหญิง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุที่มีระดับต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักและให้ความสำคัญกับการเข้าอบรมเพราะเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวิศ สาคริก และ ปณินดา จันทรสุกรี (2561 : 72, 78 - 79) ได้กล่าวถึง สมาชิกในครอบครัวหนึ่งอาจมีอายุที่แตกต่างกันหลายกลุ่ม บางกลุ่มเป็นช่วงอายุที่เป็นแรงงาน (15 – 59 ปี) ซึ่งเป็นกลุ่มที่สร้าง

ประโยชน์และสร้างรายได้ หรือบางกลุ่มเป็นผู้มีภาวะพึ่งพิงสูง เช่น เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งเกิดการผันแปรของรายได้และรายจ่ายได้

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะสถานภาพไหนก็เห็นความสำคัญของการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว อีกทั้งการดำเนินงานของชุมชนบ้านผือน้อยมีลักษณะการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัว มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน หากสินค้ามีเพียงพอก็จะแบ่งปันให้กับคนในชุมชนไปบริโภค ทำให้สถานภาพของคนในชุมชนไม่ใช่สิ่งสำคัญทุกคนมีความเท่าเทียมและเสมอภาคกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญญา อุดลย์เดช (2556 : 36) ที่กลุ่มใช้หลักความเสมอภาคในการบริหารจัดการกลุ่มให้ประสบความสำเร็จในการเพาะเห็ดบ้านของช่องโคร่งเรือง ตำบลรังกาใหญ่ อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีการศึกษาสูงอาจมีอาชีพประจำที่ไม่สามารถเข้ามาร่วมหรือมีเวลาเพียงพอในการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ด จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่าง อย่างไรก็ตามการเพาะเห็ดนางฟ้าอาจเป็นอาชีพเสริมให้กับคนทำงานประจำ หรือแม้แต่เกษตรกรที่มีอาชีพหลักคือการทำนา ในการหารายได้จนเจอครอบครัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สราวุธ ธีระปัญญา และคณะ (ม.ป.ป : 9) กล่าวว่า ปัจจุบันเกษตรกรให้ความสำคัญกับการเพาะเห็ดอย่างมาก จะเห็นได้จากในท้องตลาดมีเห็ดหลากหลายชนิดมาวางขาย ทั้งนี้เพราะผู้บริโภคมีความต้องการเพิ่มขึ้น เกษตรกรที่ปลูกเห็ดขายจึงมีรายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะ การเพาะเห็ดนางฟ้าไม่ได้จำกัดว่าจะต้องทำอาชีพอะไร ว่างานหรือทำงานอยู่ก็สามารถเข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดได้ การเพาะเห็ดนางฟ้าเป็นรายได้เสริมเพื่อที่จะให้ประชาชนมีรายได้ไปจนเจอครอบครัว เป็นการสร้างรายได้ร่วมกัน สร้างความสามัคคีกันของคนทุกคนจากอาชีพหลักที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจทวีสิน วิชัยดิษฐ์ และคณะ (2562 : 38) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาอาชีพให้กับประชนในชุมชนตำบลสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืน พบว่า แนวทางการส่งเสริมอาชีพชุมชนให้เกิดรายได้ อย่างยั่งยืน คือ การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ที่รวมกลุ่มสมาชิกจากอาชีพที่หลากหลาย มาร่วมกันทำงาน ควบคุม ดูแล หาเจ้ากลุ่มในการสร้างรายได้ร่วมกันจะเป็นการสร้างรายได้กลุ่มที่ยั่งยืนได้

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะมีรายได้ต่อเดือนเท่าไรก็สามารถเข้าร่วมกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวัศ สาคริก และ ปันนดา จันทรสุกรี (2561 : 78 - 79) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความผันแปรของรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายของเกษตรกร พบว่า ประเภทรายการหลัก (ทำนา) จำนวนสมาชิกที่มีภาวะพึ่งพิง ปริมาณผลผลิตในปี พ.ศ. 2559 เทียบกับปี พ.ศ. 2558 การเปลี่ยนแปลงผลกระทบจากการแพร่กระจายของวัชพืช แมลงศัตรู และโรคพืช การเปลี่ยนแปลงผลกระทบจากดินถล่ม สามารถทำนายรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายได้ นั่นคือ กลุ่มคนเหล่านี้สามารถเข้าร่วมกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการผลิต ควรมีการจัดการอบรมภายในชุมชนเดือนละครั้ง และเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถบรรยายให้ประชาชนเข้าใจหรือวิธีการเพาะเห็ดนางฟ้าแบบระยะยาวและสามารถทนต่อโรค แข็งแรง สด สี สันสวยงาม และปลอดภัย

1.2 ด้านรายได้ ควรมีการจัดทำบัญชีเก็บออมเป็นรายเดือน เชื้อที่มารายรับรายจ่ายในการเพาะเห็ดนางฟ้า มีการแบ่งการกำไรและต้นทุนไว้เป็นส่วน

1.3 ด้านการตลาด ควรมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และมีสินค้าจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง และตลอดทั้งปี

1.4 ด้านการวางแผน ควรมีวางแผนว่ารายได้จากการขายเห็ดเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.5 ด้านงบประมาณ ควรมีกระบวนการวางแผนการใช้งบประมาณการบริหารการเงิน บัญชี และพัสดุ การควบคุมการใช้งบประมาณ สรุปรายงานผล การบริหารงบประมาณและการตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ

1.6 ด้านวัฒนธรรมองค์กร องค์กรควรมีความยืดหยุ่นทางด้านวัฒนธรรมและมีพัฒนาการ องค์กรต้องตั้งเป้าหมายและส่งเสริมให้ชาวบ้านของตนมีวัฒนธรรมในที่ทำงานที่สร้างสรรค์ผลงานจากเห็ดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพาะเห็ดนางฟ้า เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและรูปแบบวิธีการแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้สามารถเก็บไว้ได้นานขึ้น หรือการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.2 ควรศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมจัดทำกลุ่มวิสาหกิจการเพาะเห็ดนางฟ้าในชุมชน และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมให้กับชน ลดขั้นตอนการเพาะเห็ดนางฟ้าและกระบวนการแปรรูปเห็ดนางฟ้าเพื่อส่งออกไปยังพื้นที่ใกล้เคียงหรือจัดทำเป็นสินค้า OTOP

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2565). รายชื่อวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2566, จาก <https://smce.doae.go.th/search>.

กิจวิสิณ วิชัยดิษฐ, ชัยชนะ มิตรสัมพันธ์, จิรภัทร ตันติวิกุล, เกษสุรีย์ บำรุงจิตต์, สัมภาษณ์ สุวรรณศิริ. (2562).

แนวทางการพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนในชุมชนตำบลสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืน. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ดนุวิศ สาคกริก และ ปณันดา จันทรสุกรี. (2561). ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม สถาบัน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อรายได้และรายจ่ายในภาคการเกษตรของเกษตรกรไทย. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 16(2), 57 - 85.

ไตรรัตน์ มาศตเวช, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แชน้ำแก้ว, อุดมศักดิ์ เดโชชัย. (2564). แนวทางการส่งเสริมการเพาะเห็ดฟาร์มในชุมชน กรณีศึกษาฟาร์มเห็ด ดาบตำรวจวิเชียร คงจ้อย หมู่ที่ 9 ตำบลร่มเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 4(2), 1 - 16.

นฤมล พึ่งกิจ, วชิรินทร์ อินทพรหม, เตชิต ตรีชัย, สิริกร ฉัตรภูติ. (2559). การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพุดเตย จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2), 201 - 214.

- ปรเมษฐ์ สีจันทา, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง. (2566). การเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าภายในชุมชนบ้าน **ผือน้อย** [ภาพถ่าย]. 15 กันยายน 2566. สุรินทร์ : บ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์.
- ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2561). การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษา บ้านโพนไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(3), 925 - 935.
- สรารุช อีวีระปัญญา, วาสนา ศิริพรทุม, ณัฐพลิชฐ์ เถระราชานนท์, สุนทร รัชฎาวงษ์. (ม.ป.ป). **ผลของการใช้วัสดุจากฟางข้าว ขี้เลื่อย ปอเทือง และถั่วเขียวผิวน้ำเพื่อการผลิตของเห็ดฟาง** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก <http://r08.ldd.go.th/ข้อมูลทำเว็บไซต์/กลุ่มวิชาการ/ผลงานวิจัย/สพด.พช/สรารุช วจ.3 เห็ดฟาง.pdf>.
- สำนักงานจังหวัดสุรินทร์. (2564). **แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ (พ.ศ. 2566 – 2570)**. สุรินทร์ : สำนักงานจังหวัดสุรินทร์.
- สำนักงานประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา. (2556). **วิวัฒนาการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13972&filename=nesdb_book.
- อริญญา อุดุลย์เดช. (2556). **ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโค้งเรือง ตำบลรางไใหญ่ อำเภอยาย จังหวัดนครราชสีมา**. การค้นคว้าอิสระ. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- BIOTHAIR Editorial Team. (2563). **ความหลากหลายของเห็ดโคน บรรณาการจากระบบนิเวศ** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://biothai.net/ecological-agriculture/5762>.